
Kompetencja 4 – PODSTAWY BIZNESU

Scenariusz lekcji 9 – Wynagrodzenie pracownika

**Składnik kompetencji:
Polityka personalna**

Scenariusz lekcji 9 – Wynagrodzenie pracownika

Materiał nauczania:	• sposoby wynagradzania pracownika, TF8, • elementy składowe wynagrodzeń, TF8, • ochrona prawna wynagrodzeń, TF8, • roczne rozliczenie PIT, TF8,
Środki dydaktyczne:	• komputery z dostępem do sieci Internet, • System Informatyczny eduKariera, • wideoprojektor lub OTVC projekcyjny o przekątnej min. 42" lub tablica interaktywna, • materiały ćwiczeniowe (załącznik nr 1), • dowolne oprogramowanie komputerowe umożliwiające wyliczenie listy płac, • dowolne oprogramowanie komputerowe umożliwiające rozliczenie deklaracji PIT, • drukarka, • ewentualnie druki listy płac, PIT-37 oraz kalkulatory.
Ćwiczenia:	• obliczanie wysokości wynagrodzeń ustalanych na podstawie różnych systemów płac, • obliczanie wysokości wynagrodzenia do wypłaty, • obliczanie wysokości składek ubezpieczeniowych finansowanych przez pracodawcę, • wypełnianie formularza PIT-37.
Czas trwania:	45 minut

Organizacja zajęć i przebieg lekcji

Na lekcji poprzedzającej, w ramach zadania domowego, nauczyciel zobowiązuje uczniów do zapoznania się z materiałem teoretycznym zamieszczonym w systemie eduKariera dotyczącym wynagrodzeń – składnik kompetencji: *Polityka personalna*.

Na początku zajęć nauczyciel przedstawia uczniom cele lekcji. Następnie rozpoczyna rozmowę na temat wynagrodzeń pracowniczych. Wyjaśnia uczniom, że regulacje prawne dotyczące poruszanej problematyki zawarte są w wielu źródłach prawa o różnej randze i zakresie zastosowania. Zwraca uwagę, że wynagrodzenie oferowane osobie zatrudnionej na podstawie umowy o pracę nie może być niższe niż minimalne wynagrodzenie określone w drodze rozporządzenia. Wskazuje także na kryteria różnicujące wysokość płac, czyli przede wszystkim:

Scenariusz lekcji 9 – Wynagrodzenie pracownika

- rodzaj pracy (złożoność, uciążliwość i ponoszona odpowiedzialność),
- kwalifikacje pracownika wykonującego pracę (wykształcenie i doświadczenie zawodowe oraz predyspozycje psychiczne i fizyczne),
- jakość oraz ilość wykonanej pracy.

Następnie przechodzi do pojęcia systemu płac. Uwagę skupia na trzech podstawowych formach wynagradzania: czasowej, akordowej i prowizyjnej, oraz na ich najczęściej spotykanych w rzeczywistości gospodarczej odmianach. Wskazuje również na branże czy okoliczności, w jakich mają one zastosowanie. Dla usprawnienia przebiegu zajęć może część wiadomości zaprezentować na tablicy interaktywnej lub projektorze, korzystając z zasobów systemu eduKariera.

W celu utrwalenia wiedzy nauczyciel poleca uczniom indywidualne wykonanie ćwiczenia, polegającego na obliczaniu wysokości wynagrodzenia ustalanego na podstawie różnych systemów płac.

Ćwiczenie 1

Oblicz wysokość wynagrodzenia przysługującego pracownikowi pracującemu:

- w systemie czasowym godzinowym, za stawkę 11,20 zł/godz., którego obowiązuje 8-godzinny dzień pracy w miesiącu, w którym było 20 dni roboczych,
- w systemie akordowym, tu stawka za sztukę wyrobu wynosi 2,50 zł, a gdy norma zostanie przekroczona:

- do 10% stawka za sztukę wyrobu wynosi 3,00 zł,
- od 10% do 20% – 3,50 zł,
- powyżej 20% – 4,00 zł,

obowiązująca norma to 6 szt./godz., zatrudniony przepracował 160 godzin i wykonał 1220 wyrobów,

- w systemie czasowym prowizyjnym, jeżeli stawka prowizji wynosi 0,75% od utargu sklepu, który wyniósł 55 800,00 zł, a wynagrodzenie zasadnicze to 1500,00 zł.

Następnie omawiana jest kwestia obligatoryjnych i fakultatywnych składników wynagrodzenia. Tu również zalecane jest, by prowadzący wspomógł się prezentacją informacji zawartych w systemie eduKariera.

Po krótkim podsumowaniu dotychczasowych informacji nauczyciel informuje uczniów o obowiązkach pracodawcy będącego płatnikiem składek ubezpieczeniowych oraz zaliczek na podatek dochodowy. Korzystając z systemu eduKariera, prezentuje młodzieży obowiązującą skalę podatkową oraz składki odprowadzane do ZUS-u, ich wysokość i sposób finansowania.

Posiłkując się przykładową listą płac zamieszczoną w systemie eduKariera, nauczyciel omawia zasady wyliczania wynagrodzenia do wypłaty z tytułu umowy o pracę oraz naliczania składek ZUS finansowanych przez pracodawcę. Odpowiada na pytania zadawane przez uczniów, wyjaśniając wszystkie ich wątpliwości. Następnie poleca uczniom wykonanie trzech ćwiczeń.

Ćwiczenie 2

Zadanie polega na sporządzeniu listy płac w dowolnym programie kadrowym. Każdy uczeń losuje dwie z przygotowanych przez nauczyciela karteczek z informacjami umożliwiającymi jej wyliczenie (załącznik nr 1). Pracując indywidualnie przy stanowiskach komputerowych, oblicza wynagrodzenia dla dwóch wylosowanych osób i sumuje listę płac. Przed przystąpieniem do pracy prowadzący informuje uczniów, że dla celów ćwiczenia:

- każdemu z pracowników przysługują koszty uzyskania przychodu w kwocie podstawowej – 111,25 zł,

Scenariusz lekcji 9 – Wynagrodzenie pracownika

- każdy z pracowników wskazał zakład pracy jako właściwy do zastosowania 1/12 kwoty zmniejszającej podatek.

Nauczyciel pomaga młodzieży podczas wykonywania ćwiczenia, udzielając wyczerpujących odpowiedzi na zadawane pytania. Uczniowie drukują sporządzone listy płac.

Uwaga: W sytuacji gdy szkoła nie dysponuje odpowiednim oprogramowaniem komputerowym, uczniowie mogą wyliczyć listę płac odręcznie, korzystając ze ogólnie dostępnych druków. Na lekcji poprzedzającej zajęcia nauczyciel uprzedza młodzież o konieczności przyniesienia kalkulatorów.

Ćwiczenie 3

Na podstawie danych ze sporządzonych list płac uczniowie obliczają wysokość składek ubezpieczeniowych finansowanych przez pracodawcę. Nauczyciel udziela odpowiedzi na pytania młodzieży. Uczniowie drukują sporządzone dokument.

Uwaga: Uczniowie mogą dokonać wyliczeń odręcznie, korzystając ze ogólnie dostępnych druków. Na lekcji poprzedzającej zajęcia nauczyciel uprzedza młodzież o konieczności przyniesienia kalkulatorów.

Ćwiczenie 4

Korzystając z programu kadrowego bądź innego oprogramowania umożliwiającego sporządzenie rocznej deklaracji podatkowej, uczniowie indywidualnie wypełniają PIT-37. Do ćwiczenia wykorzystują dane dowolnie wybranej osoby, dla której wyliczali wynagrodzenie na sporządzonej uprzednio liście płac. Nauczyciel poleca, żeby wysokość poszczególnych kwot wynikających z listy płac, a niezbędnych do uzupełnienia formularza podatkowego, pomnożyć przez 12 miesięcy, ponieważ sporządzana deklaracja jest zeznaniem rocznym i na potrzeby ćwiczenia zakłada się, że „wszyscy zatrudnieni przepracowali cały rok kalendarzowy”. Brakujące dane młodzież może uzupełnić dowolnie.

Nauczyciel pomaga młodzieży podczas wykonywania ćwiczenia, udzielając wyczerpujących odpowiedzi na zadawane pytania. Uczniowie drukują sporządzone deklaracje podatkowe.

Uwaga: Uczniowie mogą sporządzić PIT odręcznie, korzystając ze ogólnie dostępnych druków, które są do pobrania w każdym urzędzie skarbowym lub ze strony internetowej ministerstwa finansów: <http://www.mf.gov.pl>. Nauczyciel, wybierając to rozwiązanie, powinien na lekcji poprzedzającej zajęcia poinformować młodzież o konieczności przyniesienia kalkulatorów i formularzy. Zaleca się jednak wyliczenie deklaracji za pośrednictwem odpowiedniego oprogramowania, które bezpłatnie można pobrać z Internetu lub jako gratis dołączane jest do dzienników.

Nauczyciel zbiera wypracowane przez uczniów dokumenty (listy płac, wysokość składek ubezpieczeniowych finansowanych przez pracodawcę oraz deklaracje podatkowe) w celu ich sprawdzenia i oceniania. Następnie dokonuje podsumowania zajęć poprzez powtórzenie udzielanych odpowiedzi na najczęściej powtarzające się pytania zadawane podczas indywidualnego wykonywania ćwiczeń oraz wskazanie najczęściej popełnianych przez uczniów błędów i sposobów ich uniknięcia.

Uwaga

Ćwiczenia 3 i 4 uczniowie mogą wykonać w domu, posługując się odpowiednimi drukami.

Zadanie domowe:

Nauczyciel poleca uczniom wykonać ćwiczenia dla kompetencji składowej w systemie **eduKariera**.

Scenariusz lekcji 9 – Wynagrodzenie pracownika

Załącznik nr 1

Jan Nowakowski płaca podstawowa – 1650,00 zł przysługuje mu dodatek motywacyjny w wysokości 25% płacy podstawowej
✂
Stanisław Ptak płaca podstawowa – 2550,00 zł opłaca składkę grupowego ubezpieczenia na życie w wysokości 35,00 zł
✂
Anna Wnuk płaca podstawowa – 2300,00 zł otrzymała premię w wysokości 250,00 zł
✂
Grzegorz Wiśniewski płaca podstawowa – 1780,00 zł spłaca ratę pożyczki zaciągniętej w kasie zapomogowo- pożyczkowej – 50,00 zł
✂
Katarzyna Michalska płaca podstawowa – 1800,00 zł
✂
Joanna Miłek płaca podstawowa – 1920,00 zł oddaje pobraną zaliczkę w kwocie 200,00 zł
✂
Jacek Piotrowski płaca podstawowa – 2500,00 zł wyplacono mu wynagrodzenie chorobowe za czas niezdolności do pracy w kwocie 342,78 zł
✂
Martyna Lewandowska płaca podstawowa – 1670,00 zł otrzymuje dodatek stażowy w wysokości 5% płacy podstawowej
✂
Karolina Saska płaca podstawowa – 2900,00 zł otrzymuje dodatek za pracę zmianową w wysokości 10% płacy zasadniczej
✂
Paweł Piekarski płaca podstawowa – 1550,00 zł potrącono karę pieniężną wynikającą z odpowiedzialności porządkowej – 47,00 zł
✂

Scenariusz lekcji 9 – Wynagrodzenie pracownika

Paweł Nowaczyński płaca podstawowa – 3600,00 zł dodatek funkcyjny – 500,00 zł
✂
Eliza Chrzęszcz płaca podstawowa – 2880,00 zł otrzymuje dodatek stażowy w wysokości 15% płacy podstawowej
✂
Jacek Ziółkowski płaca podstawowa – 2100,00 zł przysługuje mu dodatek motywacyjny w wysokości 15% płacy podstawowej
✂
Anna Sienkiewicz płaca podstawowa – 4100,00 zł pobiera dodatek funkcyjny – 500,00 zł
✂
Luiza Orzechowska płaca podstawowa – 2750,00 zł opłaca składkę grupowego ubezpieczenia na życie w wysokości 35,00 zł